

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

581. An dispensare possit in casibus, in quibus dispensat Episcopus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

Quaestio 578. An Vicarius Capitularis uti debeat carceribus, aliisque ministeriis Episcopi, an vero Capituli habentis alias suam jurisdictionem?

Resp. Debet uti carceribus Episcopi, non Capituli. Sbroz. l. 1. q. 16. n. 7. citans Pavin. tr. de potest. Capit. sede vac. p. 2. q. 10. n. 9. quia est Vicarius episcopalis jurisdictionis devolute ad Capitulum, & non est Vicarius jurisdictionis aliunde, & etiam vivente Episcopo, competentis Capitulo.

Quaestio 579. Num Vicarius Capitularis possit sibi applicare poenas seu multas pecuniarias?

Resp. Negativè: Ea enim applicanda locis piis, ut expressè disposuit Trident. sess. 25. c. 3. ubi: ut liceat eis (nèpme Judicibus ecclesiasticis) procedere per multas pecuniarias, quae locis piis ibi existentibus eo ipso, quod exactè fuerint, assignentur, ad quæ locum ait declaratio S. Congreg. apud Gallemart. Poena fori ecclesiastici piis locis sunt applicandæ. Nec valet consuetudo contraria, per quam pars poenarum applicatur Vicario, vel Cameræ Apostolicæ, etiam in minima parte. Poterit proinde Vicarius Capitularis hujus decreti autoritate id statim exequi; neque poterit sibi aliquam portionem retinere sub prætextu salarii sui; nam illud consequi poterit in fructibus ecclesie vacantis. Ventrigl. tom. 2. annot. 15. §. 1. n. 25. citans Meroll. Theol. mor. tom. 3. d. 7. c. 7. n. 21.

Quaestio 580. Num Vicarius possit quoque poenas, etiam ad quas quis damnatus à defuncto Episcopo, remittere, & à censuris absolvere.

1. **R**esp. ad primum: Probabiliter potest remittere poenas tam à seipso, quam à defuncto Episcopo, aut etiam à Capitulo sede vacante (spatio nimirum illorum octo dierum, quo ante constitutionem Vicarii administrabat per seipsum) inrogatas. Potest enim id ipsum probabiliter Capitulum, ut vidimus supra. Et sic quoad poenas ab Episcopo defuncto inflictas de Vicario Capitulari tenet Ventrigl. loc. cit. nu. 2. quàmvis is videatur respectu Vicarii requirere ad hoc specialem Capituli commissionem; dum ait: Capitulum, & ejus Vicarius ad id facultatem habens potest facere gratias, & remittere poenas, etiam ad quas Episcopus præmortuus subditos condemnavit. Quæ saltem speciali commissione non videtur egere quoad remittendas poenas, ad quas ipse ex generali commissione condemnavit, etsi secus videatur quoad poenas à Capitulo ipso inflictas.

2. **R**esp. ad secundum, absolvere quoque poterit Vicarius ab excommunicatione (idem est de aliis censuris) Fagn. in c. pervenit, de sentent. excom. nu. 16. citans gl. in cap. unico, de major. & obed. in 6. v. juris. (loquitur autem Fagn. in specie de absolutione ab excommunicatione canonis, sive ob percussione clericis, si ea levis sit.) Sbroz. l. 2. q. 172. nu. 4. citans Rebuff. in pr. tit. de devolut. n. 63. Pirh. ad lit. de off. Vicar. num. 73. ubi: Vicarius, sive is, quem Capitulum ut administratorem constituit, potest excommunicatos à jure, vel ab homine, v. g. ab Episcopo mortuo, vel ejus Vicario, vel Delegato sede Episcopali vacante absolvere, sicut Episcopus possit, si viveret, nisi à sede Apostolica id fuerit ei interdictum, &c. Vide de hoc dicta supra de Capitulo; ea enim omnia poterit ejus Vicarius. Idque absque speciali ejus mandato: si

enim sine eo excommunicare potest, ut dictum paulò supra, potest etiam sine eo absolvere: excommunicatus enim ad suum excommunicatorem remitti debet absolvendus ab eo, Sbroz. loc. cit. nu. 1. juxta c. pastoralis, de off. ordinar. & ibi Felin. n. 9. sunt enim convertibilia condemnare & absolvere, ita ut, qui potest unum, possit & alterum. Sbroz. nu. 2. citans Menoch. de arbitr. iudic. l. 1. q. 43. n. 3. & seq. & potestas data ad ligandum commissa quoque est ad solvendum. Innoc. in c. prudentiam. nu. 9. de off. deleg. Abb. in c. nuper, de sent. excom. v. excommunicatus, & alii apud Sbroz. cit. n. 2. qui tamen hoc ipsum loc. cit. n. 14. limitat: ut si alicui, v. g. Vicario esset tantum sententia excommunicationis delegata, tunc si excommunicavit, non possit absolvere, nisi hoc ipsum in commissione dicatur. Pro quo citat Borgal. tract. de irregul. & disp. p. 6. tit. de absol. à major. excom. nu. 29. De cetero posse Vicarium absolvere ab excommunicatione, etsi sacerdos non sit, ed quod hæc absolutio, uti & ipsa excommunicatio sit actus jurisdictionis, habet Sbroz. loc. cit. n. 7. citans pro hoc Calder. in c. ab excommunicato, de rescript. n. 6. &c. quàmvis num. 11. subjungat, Vicarium non sacerdotem honestè facturum, si committat absolutionem sacerdoti, qui simul à culpa seu peccatis, & ab excommunicatione absolvat. Pro quo citat Abb. in cit. c. ab excomm. n. 16. & Hostiens. ibid.

Quaestio 581. Vicarius Capitularis an dispensare possit in casibus, in quibus dispensat Episcopus?

1. **R**esp. Poterit id utique, ubi Capitulum ei omnimodam auctoritatem, etiam ad ea, quæ speciale mandatum requirunt, concessit; poterit enim tunc omnia exercere, & facere, quæ potest Capitulum ipsum, sive jurisdictionis sint necessarias, sive gratias. Ventrigl. cit. annot. 15. §. 2. num. 37. Jam verò Capitulum, ut vidimus supra, in casibus istis dispensare potest. Num verò dispensare sit ex illis, quæ requirunt speciale mandatum Episcopi respectu Vicarii sui, Capituli respectu Vicarii Capitularis, non convenit inter AA. Pro negativa sententia facit, quod dispensare sit jurisdictionis, ut Decius in c. ut si clerici, de adulteris, de iudic. nu. 21. Cardin. ibidem in 4. not. quin & ut dictum supra, dispensare non sit actus merè voluntarius; cum sæpe expediens sit, imò necessarium, dispensare cum subditis. Ea autem, quæ sunt jurisdictionis, possit Vicarius exercere sine speciali mandato, ut Federic. cons. 130. Felin. in c. eam te, de rescript. nu. 17. Abb. in c. quoniam, de off. deleg. & plures alii apud Sbroz. l. 2. q. 35. nu. 2. Et in specie de Vicario Capituli sede vacante, quod possit dispensare sine speciali mandato, tradit Rebuff. in pr. benef. tit. de devolut. num. 63. quem tamen inconstantiæ arguit Sbroz. loc. cit. n. 3. ex eo, quod tit. de form. Vicar. Archiep. n. 43. contrarium teneat de Vicario Episcopi. Quod num justè faciat, non satis liquet, cum plura sint, ad quæ speciali mandato eget Vicarius Episcopi, quàm ad quæ eo eger Vicarius Capituli; pluræque libi reservare posse videatur Episcopus, quàm Capitulum; adeòque non sit in hoc omnimoda paritas inter Vicarium Episcopi, & inter Vicarium Capituli. De cetero pro affirmativa quoad Vicarium Episcopi, quod is egeat speciali mandato ad dispensandum, stant Sbroz. cit. n. 3. & quos is citat Calder. cons. 1. tit. de off. Vicar. Felin. in c. ut si clerici, n. 22. Cuch. Inst. Jur. Canon. de Vicar. Episcopi. num. 62. & 111. Borgal. de irreg. & dispens. c. fin.

n. 22. &c. Quin & idem in specie de Vicario Capitulari tenet Sbroz. *loc. cit. nu. 6.* citans pro hoc Pavin. *de potest. Capit. sed. vac. p. 2. q. 10. n. 17.* Fundamentum illius est, quod dispensatio habeat se instar restitutionis in integrum; restitutio autem in integrum non delegetur ex generali mandato juxta *L. illud. ff. de minor. Roland. cons. 25. in princ. vol. 2.* qui dicat hanc esse communem opinionem. Item, quod in mandato generali Vicariatus non veniant ea, quæ sapiunt liberalitatem, ut *Castren. cons. 348. Roland. loc. cit.* quos citat Sbroz. adeoque nec dispensatio, utpote quæ provenit ex speciali gratia & liberalitate. *c. fin. de transact. Castren. loc. cit.*

2. Sic itaque juxta hanc sententiam postremam non poterit dispensare Vicarius Capitularis in interstitiis sine speciali mandato Capituli, uti id docent *Ventrigl. ro. 2. annot. 15. §. 1. n. 40.* citans pro hoc *Barbol. sum. Apost. decis. v. Capit. sede vac. num. 14. Vulpe. in pr. c. 4. n. 14. Aldan. compend. can. resolut. tit. 3. n. 6.* qui etiam referat sic decisum à S. Congr. E contra simpliciter & indifferenter hanc facultatem dispensandi in interstitiis spectare ad Vicarium Capitularem tradit *Riccus. decis. 185. sub n. 2. apud Ventrigl. & Machadus apud Dian. p. 8. tr. 4. resol. 5.*

3. Item juxta hanc sententiam non poterit Vicarius ille dispensare cum illegitimis ad Ordines minores, & simplex beneficium, nisi de speciali mandato Capituli, uti expressè docent *Ventrigl. loc. cit. §. 2. n. 58. Dian. loc. cit. resol. 6.* citans *Meroll. Theol. mor. to. 3. d. 7. c. 7. dub. 1. n. 34. Rodriq. in sum. tom. 1. c. 71. n. 5.*

Questio 582. Quid possit Vicarius Capituli circa cognoscendas causas matrimoniales?

Resp. De causis matrimonialibus posse cognoscere Vicarium Capitularem habentem omnimodam auctoritatem (intellige, à Capitulo) ait *Ventrigl. cit. §. 2. n. 38.* citans præter alios *Dianam ubi ante resol. 22. & Barbol. jur. eccl. l. 1. c. 32. n. 102.* ubi tamen illi nihil de Vicario Capitulari, sed solùm Capitulo. Porro per omnimodam auctoritatem intelligere videtur absolutam potestatem quoad omnia, quæ Capitulum committere potest; adeoque etiam ad ea, quæ speciale mandatum requirunt. De quo tamen meritò dubitari potest; num nimirum cognitio illa causarum matrimonialium (et si ut dictum supra, ex sint de arduis; cum in iis agatur de statu hominis, *Sbroz. lib. 2. q. 44. n. 4.* citans præter alios *Menoch. de arbit. l. 2. casu 205. n. 7.* & quæ sunt ardua, non transeant aliàs in Vicarium, etiam cum amplissima facultate constitutum, *Sbroz. loc. cit. n. 5.* ex *Federic. de Senis cons. 302. &c.*) egeat speciali mandato, cum spectet ad jurisdictionem ordinariam, sitque ex illis, quæ frequentius in administratione Episcopatus occurrunt. Sic causas matrimoniales à Vicariis Episcoporum passim, ut videmus, cognosci comprehendique illas in generali mandato Vicariatus, expressè docet *Cuchus Inst. de Episc. l. 2. tit. 6. nu. 123.* apud *Sbrozium de off. Vicarii l. 2. q. 43. n. 4.* qui & ipse hanc sententiam tenere haud obscurè dignoscitur, dum *nu. 5.* de suo rationem hujus addit, dicens: nam ad cognoscendum causas matrimoniales duo in Judice requiruntur, scilicet scientia Canonica, & quod habeat potestatem seu jurisdic-

nem ordinariam, vel delegatam; Vicarius autem Episcopi hanc scientiam habere debet, & est Judex ordinarius; adeoque meritò causas matrimoniales cognoscere potest. Quin & expressè hanc sententiam de Vicario Episcopi tenet idem Auctor *l. 2. q. 44. n. 1. in fine,* ubi pro hoc, quod iste Vicarius cognoscere possit, & terminare dictas causas sine speciali mandato Episcopi, citat *Lambert. de jurep. l. 2. p. 3. q. 2. a. 3. Covar. l. 4. Eptom. c. 8. §. 12. nu. 1. Præpos. & Abb. in c. fin. de cognat. spirituali, &c.* Ac denique hanc quaestionem concludit dicendo: ab hac sententia majore numero auctoritatum probata non recedo. Unde id ipsum à fortiore dicendum videtur de Vicario Capitulari. Neque hic obstat, quod juxta Tridentinum discussio illarum causarum matrimonialium nullius alterius inferioris, quam Episcopi examini relinquatur: id enim, ut inquit *Sbroz. cit. q. 43. n. 7.* intelligendum non est de Vicariis, sed aliis inferioribus Prelatis, juxta dicta à nobis supra, ubi an cognitio causarum illarum competat Capitulo. Vide plura etiam de his, ubi actum de Vicario generali Episcopi.

Questio 583. Num Vicarius Capituli per seipsum assistere possit matrimonio sine speciali mandato Capituli?

Resp. de hoc vix dubitari posse, idque etiam si Sacerdos non sit; cum exerceat ordinariam & episcopalem jurisdictionem, possitque delegare cuique alteri Sacerdoti non minus, quam Vicarius Generalis Episcopi hanc potestatem assistendi, sitque Ordinarius & Parochus Parochorum. Et sic expressè tradit *Dana p. 8. tr. 8. resol. 49.* ubi: (sub nomine Ordinarii, qui & assistere, & assistendi licentiam dare potest, in Trident. sess. 24. c. 1. comprehenditur Capitulum sede vacante, & ejus Vicarius. Citat pro hoc *Gutier. de matrim. c. 66. n. 5. & 13. Pontium l. 5. c. 10. n. 4. Boss. c. 4. §. 2. 1.* idem expressè tenet *Ventrigl. loc. cit. n. 43.*

Questio 584. Quid possit Vicarius Capituli circa cognoscendas causas civiles, vel etiam feudales?

1. **R**esp. ad primum: In generali commissione Vicariatus citra speciale mandatum cognoscere potest causas civiles, *Sbroz. l. 2. q. 125. nu. 1* loquens de Vicario Episcopi, ac citans *Caldin. in Clem. 1. n. 19. de off. Vicar. Bald. cons. 477. n. 6.* Auffer. *in addit. ad Tolosan. q. 148.* Beroium, &c. Cùm enim in Vicarium per commissionem officii Vicariatus generaliter ei factam transeat cognitio causarum, *c. licet. de off. Vicar. in 6. & ibi AA.* cum ex eadem generali commissione Vicarius habeat administrationem in civilibus (quod non minus locum habet in Vicario Capituli, quam Episcopi) necessaria non est specialis concessio quoad hoc expressio. *Sbroz. loc. cit. n. 2.* citans *Rebuff. in pr. benef. tit. form. Vicar. Ar. hiep. n. 195.* Quænam verò sint causæ civiles fori Episcopalis (& consequenter spectantes quoque ad Capitulum sede vacante, & cognoscendæ per ejus Vicarium) recenset *Cuch. in Inst. jur. can. de Episc. tit. 6. num. 122.* apud *Sbroz. cit. n. 2.*

2. Resp. ad secundum: Causas tamen feudorum